

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 18 november 2025

Nummer 4060

Onderwerp Raadsvoorstel Vaststellen Omgevingsvisie Leidschendam-Voorburg 2050

Portefeuillehouder Wethouder Van Veller

1. Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- a. De Omgevingsvisie Leidschendam-Voorburg 2050 vast te stellen
- b. In te stemmen met de wijze waarop de effecten van de Omgevingsvisie zijn onderzocht in het Omgevingseffectrapport (OER)
- c. De volgende beleidsdocumenten in te trekken:
  - I. Structuurvisie Ruimte voor wensen 2040 (herijking 2012)
  - II. De voorbereidende documenten voor de Omgevingsvisie, te weten:
    - o Kompas van de leefomgeving (2018)
    - o Koersnotitie Omgevingsvisie 2050 Leidschendam-Voorburg (2024)

2. Uitgebreid voortraject met tussenstappen

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. De Omgevingswet verplicht gemeenten om uiterlijk 1 januari 2027 een Omgevingsvisie voor hun grondgebied vast te stellen. De Omgevingsvisie geeft een doorkijk op lange termijn naar de inrichting van de gemeente: wat voor gemeente willen we zijn en hoe ziet dat er dan uit? Reeds in de vorige periode werden hiervoor de eerste stukken ontwikkeld en vastgesteld: het Kompas van de Leefomgeving en een viertal bouwstenen. Het college bouwde hierop voort met aanvullende en verdiepende analyses, gesprekken met de raad en een zeer uitgebreid participatietraject.

Als nieuwe tussenstap stelde de gemeenteraad op 8 oktober 2024 de Koersnotitie Omgevingsvisie 2050 Leidschendam-Voorburg (iBabs 3859) vast. Deze Koersnotitie is uitgewerkt tot een volwaardige Ontwerp Omgevingsvisie (iBabs 4324) die geruime tijd ter inzage heeft gelegen. Een groot aantal inwoners, organisaties en medeoverheden toonde betrokkenheid door een zienswijze af te geven. Ook sprak de commissie Omgeving van de gemeenteraad erover. Daarop zijn de nodige wijzigingen doorgevoerd. Nu wordt de Omgevingsvisie ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Daarna volgt uitwerking en concretisering van deze visie in programma's en andere trajecten. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de eerdere iBabs-dossiers:

- 3859 Vaststellen Koersnotitie Omgevingsvisie 2050 Leidschendam-Voorburg
- 4324 Instemmen concept ontwerp-Omgevingsvisie

3. Brede en vernieuwende participatie

Bij de voorbereiding van de Omgevingsvisie voor Leidschendam-Voorburg is veel geïnvesteerd in een zorgvuldig proces. Participatie speelde daarbij vanaf de start een belangrijke rol. Vanzelfsprekend werd veel opgehaald bij organisaties en via een groot aantal bewonersbijeenkomsten over de hele gemeente. Ook online konden mensen hun input geven. Leerlingen van het Veurs Lyceum dachten mee over de bestrijding van hittestress en presenteerden maquettes waarin hun ideeën vorm kregen.

Vernieuwend voor Leidschendam-Voorburg was het instellen van een inwonerspanel. Daarvoor werden inwoners geloot uit het bevolkingsregister en via een brief uitgenodigd om mee te doen. Het panel mocht zowel meedenken over de inhoud van de Omgevingsvisie als over het proces. De leden deden mee in bijeenkomsten die voor iedereen werden georganiseerd en er waren aparte sessies waarin het panel meedacht. Een aantal van de inwoners van het panel was betrokken tot en met de laatste versie van de visie.

Als sluitstuk van de participatie hebben inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties van 22 augustus tot en met 2 oktober 2025 hun zienswijze kenbaar kunnen maken. Omdat geen bezwaar en beroep mogelijk is na vaststelling van de Omgevingsvisie is coulant omgegaan met de einddatum van de tervisielegging. Alle zienswijzen zijn ontvankelijk verklaard en in de Zienswijzen-nota beknopt samengevat en voorzien van een reactie. Waar van toepassing zijn deze reacties verwerkt in deze Ontwerp Omgevingsvisie.

De participatie leidde tot een duidelijk beeld. Over het algemeen zijn mensen (zeer) tevreden om hier te wonen. Leidschendam-Voorburg is een aantrekkelijke, groene en historische gemeente. Het is zaak om dat in de toekomst te behouden én te versterken, rekening houdend met ontwikkelingen die op ons af komen. Tegen die achtergrond bevat de visie 6.000 nieuwe woningen, goede voorzieningen, ruimte voor ondernemerschap en duurzame bedrijventerreinen, investeren in meer stadsnatuur, het behoud van historisch erfgoed en ruimte voor recreatie. Bereikbaarheid speelt een sleutelrol, duurzaamheid en de energietransitie lopen als een rode draad door de Omgevingsvisie heen.

4. Input van de gemeenteraad meegenomen

De gemeenteraad is vanaf de start nauw betrokken geweest bij het proces van de Omgevingsvisie. Van de vaststelling van het Kompas voor de leefomgeving en de Bouwstenen voor wonen, energie, economie en mobiliteit tot en met de vaststelling van de Koersnotitie Omgevingsvisie 2050. De commissie Omgeving sprak over het concept dat ter inzage lag in de vergadering van 9 september 2025. In deze commissie heeft het college toegezegd voorafgaand aan de vaststelling een beeldvormende raad te organiseren. Bij de commissiebehandeling heeft de raad bijgedragen via wensen en bedenkingen. Onderstaand geeft het college kort aan hoe deze bijdragen zijn meegenomen in de voorliggende Omgevingsvisie.

Plek van en voor iedereen

Een plek van en voor iedereen. Dat betekent in de eerste plaats dat de ambities in de Omgevingsvisie bijdragen aan de kwaliteit van wonen, werken en leven voor iedereen in Stompwijk, Voorburg en Leidschendam!

Een passende woning is dan een belangrijke eerste randvoorwaarde. Daar wordt in de Omgevingsvisie dan ook veel aandacht besteed. De ambitie is om 6.000 woningen te bouwen in de periode tot 2050. Een verkenning (bijlage 3 van de Omgevingsvisie) wijst uit dat dat aantal inpasbaar is en dus een realistische doelstelling is. De grenzen aan de groei zijn in Leidschendam, Stompwijk en Voorburg nog niet bereikt. Groeien kan echter niet zomaar: er is een aantal aandachtspunten van toepassing die moeten worden meegenomen. Daar gaan we hard aan werken.

De prioriteit voor woningbouw is gelegd bij de zogenaamde aandachtsgroepen en ouderen, starters, jonge gezinnen en combinaties van wonen en zorg. Die prioriteiten vragen uiteraard borging. Die is voorzien via o.a. het (omgevings)programma Volkshuisvesting, concrete afspraken per ontwikkellocatie en monitoring.

Voor Stompwijk wordt parallel aan de Omgevingsvisie gewerkt aan een Gebiedsprogramma, waarin de ambities voor wonen, werken en voorzieningen gericht op de leefbaarheid en vitaliteit worden geconcretiseerd. Vaststelling is voorzien kort na vaststelling van de Omgevingsvisie.

Voor de sociale samenhang per wijk en buurt wordt in de Omgevingsvisie ingezet op goede voorzieningen per wijk/buurt in Leidschendam en Voorburg en in Stompwijk. Daarbij wordt de prioriteit gelegd bij de basisvoorzieningen ((basis)school, huisartsenpraktijk, wijk/buurtcentra en een supermarkt). De gebiedsregisseurs bouwen mede op basis van initiatieven van inwoners aan een 'agenda' voor de wijken en buurten.

Economisch vitale woongemeente

De belangrijkste ambitie qua werkgelegenheid is het mee laten groeien van het aantal banen met het aantal inwoners. Met daarbij specifiek aandacht voor de sectoren waarin Leidschendam-Voorburg van nature sterk is, zoals de zorg, retail, dienstverlening, stadsverzorgende ambachtelijke diensten en de agrarische sector.

De Mall is en blijft een belangrijke voorziening voor onze gemeente, de regio en de provincie. Het college zet in op een verdere, toekomst-bestendige, ontwikkeling van De Mall, met aandacht voor bereikbaarheid. De ambitie is om in de hele gemeente meer ruimte te bieden voor recreatie en toerisme, zowel in het stedelijk gebied als in het landelijk gebied.

Een hoogwaardig verblijfsklimaat

Het hoogwaardig verblijfsklimaat is in belangrijke mate gebaseerd op de groene kwaliteiten van onze gemeente en de rijke cultuurhistorie. Die kwaliteiten worden gekoesterd en waar mogelijk versterkt in de Omgevingsvisie. Mede naar aanleiding van diverse zienswijzen hebben we Vlietland nadrukkelijker gepositioneerd als een gebied dat ruimte biedt aan recreatie én natuur.

Goed verbonden

Via het STOMP-principe besteedt de Omgevingsvisie veel aandacht aan duurzame mobiliteit. De mogelijkheden voor lopen, fietsen, OV en deelmobiliteit worden verruimd, zodat het makkelijker wordt om te kiezen voor duurzame mobiliteit. Door te bouwen nabij OV-locatie versterken we het draagvlak voor het OV en voorkomen we veel extra verkeersbewegingen. De Omgevingsvisie borgt een goed onderhouden en toereikend hoofdwegennet dat geen barrière vormt voor langzaam verkeer (makkelijk en veilig over te steken).

Qua verkeersveiligheid zal de verlaging van de snelheid naar 30 km per uur, waar dat kan, naar verwachting positieve effecten hebben. Bij aanpassing van de infrastructuur (versmalling) ontstaan er ook mogelijkheden voor een bijdrage aan de leefbaarheid en meer ruimte voor bijvoorbeeld fietsers en wandelaars. De voorrangsregels worden door het rijk bepaald. Maar met de inrichting van de infrastructuur kunnen we die wel beïnvloeden. Eén en ander zal worden uitgewerkt in het programma duurzame mobiliteit en bereikbaarheid. De Omgevingsvisie onderstreept de wens om via de Huygenstunnel een belangrijke bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van onze gemeente.

Duurzaam toekomstbestendig

De ambities qua duurzaamheid zijn enerzijds heel concreet (CO₂-neutraal, bodem en water sturend, klimaatbestendig, natuurinclusief en circulair) maar vragen anderzijds nog veel uitwerking. De haalbaarheid van de energietransitie wordt verkend via de Regionale Energiestrategie (RES) en de doelen voor bodem, water, klimaatbestendigheid en circulariteit worden uitgewerkt in diverse programma's. Het gaat vaak om complexe integrale vraagstukken die vragen om maatwerk.

Participatie

De goede ervaringen met de participatie bij de Omgevingsvisie neemt het college mee in het vervolg. Zo zijn leden van het inwonerspanel uitgenodigd mee te denken over het programma Volkshuisvesting en worden regelmatig kinderen/scholieren uitgenodigd in het gemeentehuis om mee te denken over de vraagstukken in onze gemeente.

5. Omgevingseffectrapport (OER)

Als initiatiefnemer bereidt het college van B&W de Omgevingsvisie voor, onderzoekt het de effecten van die Omgevingsvisie op de omgeving en past het waar nodig de Omgevingsvisie aan. De gemeenteraad is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de vaststelling van de Omgevingsvisie. Daarbij beoordeelt de gemeenteraad ook of de effecten op de omgeving voldoende zijn onderzocht. Dat onderzoek is uitgevoerd en heeft geresulteerd in het Omgevingseffectrapport (OER). Over dit OER heeft zich vervolgens de commissie voor de mer (milieu effect rapportage) gebogen. Het advies van de commissie voor de mer en de ingediende zienswijzen vormden belangrijke input. Beide hebben geleid tot aanpassingen voor het OER, respectievelijk de Omgevingsvisie.

Bevindingen uit het OER

In het Omgevingseffectrapport is eerst de referentiesituatie (autonome ontwikkeling) beschreven. Daarna worden de effecten van de alternatieven vergeleken met die referentiesituatie en worden keuzes gemaakt ten behoeve van het voorkeursalternatief (de Omgevingsvisie). Ook daarvan zijn de effecten onderzocht en beschreven. Een beknopte samenvatting is weergegeven in Tabel 0.7 in het OER 'Overzicht omgevingseffecten voorgenomen beleid van het OER'.

De tabel laat zien dat de Omgevingsvisie op een aantal onderwerpen positief scoort, zoals cultureel erfgoed, bereikbaarheid, woningaanbod en voorzieningen. Maar er zijn ook een aantal onderwerpen waar de Omgevingsvisie negatief scoort, zoals luchtkwaliteit, hittestress, omgevingsveiligheid, natuur en klimaat. Voor die laatste categorie onderwerpen zijn voorstellen gedaan voor verbetering (zogenaamde mitigerende maatregelen). Die worden meegenomen bij de uitwerking van de aangekondigde programma's.

Advies commissie voor de milieueffectrapportage

De commissie voor de mer is een wettelijk verankerde onafhankelijke organisatie, die adviseert over de inhoud van milieueffectrapporten. Het is wettelijk verplicht hen een advies te vragen over een Omgevingseffectrapport bij een Omgevingsvisie. Op 11 november is het conceptadvies met de commissie voor de mer besproken. Het definitief advies is bij de stukken voor de raad gevoegd.

De commissie constateert dat gemeente Leidschendam-Voorburg hoge ambities en doelstellingen heeft. Naast complimenten voor de opzet van de OER en suggesties voor aanpassingen, wijst de commissie erop dat niet op alle onderwerpen alternatieven zijn onderzocht.

Het college nam met belangstelling kennis van het advies. Een aantal inhoudelijke opmerkingen is verwerkt in een aangepaste versie van het OER. De voorstellen voor uitbreiding van de alternatieven op het gebied van natuur/biodiversiteit, energie en mobiliteit (STOMP) neemt het college mee bij de uitwerking van de verschillende programma's. Op het gebied van milieu en energie wordt daar bovendien onder meer in het spoor van de RES al aan gewerkt.

Door opmerkingen waar mogelijk te verwerken in de OER, verdere onderzoeken naar alternatieven mee te nemen in bestaande trajecten en komende programma's en de Omgevingsvisie nu ter vaststelling voor te leggen, doet het college recht aan alle input en het huidige resultaat. Bovendien is dit het sein om voortvarend (verder) te werken aan de concrete uitwerking van deze visie.

Diverse suggesties van de commissie voor de mer zijn als volgt verwerkt in een aangepaste versie van het OER:

- Vlietland is geen nieuwe ontwikkeling en maakt onderdeel uit van de referentiesituatie, omdat de ontwikkeling is gebaseerd op vastgestelde bestemmingsplannen.
- Er is in de Omgevingsvisie geen sprake van uitbreidingslocaties. De genoemde uitbreiding bij Leidschendam Noordoost betreft de Duivenvoordecorridor. Die is gebaseerd op vastgestelde bestemmingsplannen en vormt dus ook geen nieuwe ontwikkeling.
- Het aantal woningen nabij (H)OV is in de Omgevingsvisie niet concreet uitgewerkt, omdat het nog onzeker is hoeveel woningen op de verschillende locaties daadwerkelijk ontwikkeld kunnen worden.
- Voor de erfmolens is verwezen naar het recente milieuonderzoek van de provincie Zuid-Holland, dat heeft geleid tot bevestiging van de maximale ashoogte van 15 m. De Omgevingsvisie sluit daarop aan. (De provincie biedt gemeenten wel ruimte voor molens met een ashoogte tot 30m, maar alleen als de milieueffecten vooraf worden onderzocht.)
- En nader onderzoek naar de effecten van de Huygenstunnel is prematuur, omdat de ontwikkeling naar verwachting niet binnen de looptijd van de Omgevingsvisie (2050) concreet zal worden. Wel ligt hierover reeds de publicatie 'Afslag Meerwaarde' van het Kennis en Innovatieplatform Stedelijke Snelwegen en Ruimtelijke ontwikkeling (SSRO).

Voor de opmerkingen over de alternatieven voor natuur/biodiversiteit, energie en mobiliteit (STOMP) is ervoor gekozen deze na vaststelling van de Omgevingsvisie te verwerken in de betreffende programma's (en deze met prioriteit op te pakken). Dat doet het college als volgt:

- Er komt een programma Groen als opvolger van het huidige Groen Actieplan. Op het gebied van natuur en biodiversiteit is één realistisch alternatief denkbaar en dat is een maximale inspanning op deze gebieden. Dat is ook een wens die uit de participatie naar voren komt. Een en ander is ook vertaald in de concrete ambities : de 3-30-300 regel, natuurinclusief bouwen en werken, 10% meer biodiversiteit in 2035 en 50% meer stadsnatuur in 2050, vergroeningsmogelijkheden (zoals de Parkweg, Leidschendammerhout, de Nieuwe Driemanspolder en de Vlietzone).
- Voor energie is via het spoor van de RES (het bijbehorend milieueffectrapport wordt vanwege beëindiging van de RES-regio waarschijnlijk overgenomen door de provincie) al uitvoerig onderzoek gedaan naar de mogelijkheden. Bovendien heeft de participatie uitgewezen dat er geen draagvlak is voor zonneweiden/parken en beperkt draagvlak voor windturbines. Verder is er een warmteprogramma als wettelijke verplichting, waar de gemeente op dit moment reeds aan werkt.

- Het STOMP-principe is zoals geschetst uitgewerkt in twee hoofdmaatregelen, die naar verwachting de meeste effecten opleveren. Bouwen nabij (H)OV stations en invoering van 30 km/15 km per uur, daar waar 50 km of meer niet wenselijk/ noodzakelijk is. Er zijn meer maatregelen genoemd, zoals de hubs voor mobiliteit, mobility as a service en betere routestructuren voor wandelaars en fietsers. De concretisering van de maatregelen en de effecten op verkeersveiligheid worden betrokken bij het programma duurzame mobiliteit.

6. Beleidsdocumenten niet meer van toepassing

Met de vaststelling van de Omgevingsvisie wordt veel beleid geactualiseerd en in samenhang beschreven. In een aantal gevallen worden beleidsdocumenten integraal vervangen door de Omgevingsvisie. Dit biedt de gelegenheid om een aantal beleidsdocumenten in te trekken zoals:

- I. Structuurvisie Ruimte voor wensen 2040
- II. De voorbereidende documenten voor de Omgevingsvisie, te weten:
  - Kompas van de Leefomgeving (2018)
  - Koersnotitie Omgevingsvisie 2050 Leidschendam-Voorburg (2024)

7. Geen directe financiële gevolgen

De vaststelling van de Omgevingsvisie heeft geen directe financiële gevolgen. De implementatie van de Omgevingsvisie, zoals in de hierboven genoemde programma's, verloopt via afzonderlijke voorstellen aan de gemeenteraad. Ook werken we mede op basis van deze Omgevingsvisie toe naar een nieuw Omgevingsplan. De belangrijkste middelen, indicatoren en streefwaarden staan in de begroting onder het programma Bouwen en Wonen (8). Vanwege het brede karakter wordt vanzelfsprekend ook onder andere begrotingsprogramma's aan de uitwerking en implementatie gewerkt.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester

Documenten behorende bij dit raadvorstel

- 4060 Bijlage 1 Omgevingsvisie Leidschendam-Voorburg 2050, inclusief bijlagen
  - Los bijgevoegd, Bijlage 1 bij de Omgevingsvisie, Participatieverslag
  - Los bijgevoegd, Bijlage 2 bij de Omgevingsvisie, Onderbouwing aantal woningen
- 4060 Bijlage 2 Omgevingseffectrapport (OER) inclusief bijlagen
- 4060 Bijlage 3 Zienswijzennota Omgevingsvisie Leidschendam-Voorburg 2050
- 4060 Bijlage 4 Advies commissie m.e.r.